

VÁZLATOK

XVI. Küzdelem a vizek ellen, harc a vízért

Árvízről akkor beszélünk, amikor a folyó nem képes levezetni a benne levő vizet és az kilép a folyó medréből előntve a környező területeket.

Védekezés az árvizek ellen: → védőgátakkal
→ folyószabályozással (*kanyarulatok levágása*)
→ a folyómeder kotrásával
→ csatornázással (*belvízelvezetés*)
→ víztározókkal

A mérsékelt övi folyó **fő áradásai**:
→ tavasz → hóolvadás
→ nyár eleje → esőzések (*Medárd napi esőzések*)

Egyéb kisebb áradások nagyobb esőzések után bekövetkezhetnek.

Duna szabályozása → mellékágak közös mederbe terelése (Dévényi kaputól-Gönyűig)
→ meder kikotrása, hajózhatóvá tétele
→ Csallóköz és Szigetköz gátakkal való megerősítése
→ Budapest védelme: Ráckevei-, Soroksári-Dunaág elzárása, rakpartok kiépítése
→ Al-Dunán: Kazán szoros szikláinak berobbantásával a hajózhatóság megerősítése

Tisza szabályozása → XIX.sz. közepe → kanyarulatok átvágása
→ védőgátak építése
→ belvizek elvezetésén (Nyugati-, Keleti-, Jászsági, Nagykunsági-főcsatornák megépítése)

Szécheny István, Vásárhelyi Pál nevéhez fűződnek hazánk nagy folyószabályozásai.

VÍZERŐMŰVEK

A vízerőművek segítségével a víz erejét lehet hasznosítani elektromos energia előállítására. Vízerőműveket nagyesésű, bővizű folyókra szoktak építeni. Hazánkban minimális jelentősége van a vízi energiának.

Dunán tervezett erőmű

- bős-nagymarosi vízlépcső → 1977-ben kezdték építeni
- két vízerőmű és a hozzá tartozó víztározók szerepeltek a tervben
- nem vették figyelembe a környezeti hatásokat
- sok ellenzője volt szlovák és magyar területen egyaránt
- Szlovákiában megépült a dunakiliti víztározó és a bósi erőmű
- a magyar kormány 1989-ben felfüggesztette az építkezést
- a szlovákok elterelték a Dunát
- Hágai Bíróság
- a döntést a két fél különféleképpen értelmezte

Erőmű a Tiszán

- a folyó vizét felduzzasztották
- a **Tisza-tó** Vízerőmű építési terve 1863-ban fogalmazódott meg
- a vízlépcső 1954-ben, a hajószilip 1958-ban készült el
- a vízerőművet 1959-ben helyezték üzembe
- 1973-ban építették fel a **Kiskörei** Erőművet a duzzasztógáttal a tiszai áradások szabályozása és az Alföld jobb vízellátása végett
- a **Tisza-tó** feltöltése, mely az 1990-es években fejeződött be
 - területe így 127 km²
 - hossza 27 km
 - átlagos mélysége 1,3 méter
 - legmélyebb pontján 17 méter
 - 43 km²-nyi sziget található benne.